

**Факултативен протокол
кон Конвенцијата за правата
на децата кој се однесува
на вклучување на децата
во вооружени конфликти**

**Факултативен протокол кон Конвенцијата
за правата на децата кој се однесува на
вклучување на децата во вооружени
конфликти**

Земјите членки на овој протокол,

Охрабрени од преголемата поддршка на Конвенцијата за правата на детето, која ја покажува широко распространетата определеност што постои за унапредување и заштита на правата за детето.

Потврдувајќи дека правата на децата бараат посебна заштита и повикувајќи на постојано подобрување на положбата на децата без разлика, како и нивниот развој и едукација во услови на мир и безбедност.

Вознемирени од штетното и трајно влијание кое вооружените конфликти го имаат врз децата и долгорочните последици кои ги оставаат врз трајниот мир, безбедност и развој.

Осудувајќи кога децата се избираат за цели во ситуации на вооружен конфликт и директни напади врз објекти заштитени со меѓународното право, вклучувајќи ги и местата каде што општо се присутни голем број на деца, како што се училиштата и болниците.

Забележувајќи дека усвојувањето на Римскиот статут за Меѓународниот кривичен суд, особено дека како воено кривично дело е предвидено и регрутирањето или стапувањето во војна служба на деца под 15 годишна

возраст или нивно користење за активно учество во непријателствата во меѓународни и немеѓународни вооружени конфликти.

Сметајќи дека за и понатаму да се зајакне имплементацијата на правата признати со Конвенцијата за правата на детето, потребно е да се зголеми заштитата на децата од вклучување во вооружен конфликт.

Забележувајќи дека членот 1 од Конвенцијата за правата на детето утврдува дека за целите на таа Конвенцијата за дете се смета секое човечко суштество под 18 годишна возраст, доколку под законите кои се применуваат за детето, полнолетството не се стекнува порано.

Убедени дека факултативен протокол кон Конвенцијата со кој се подигнува минималната возраст за можното регрутирање на лицата во вооружените сили и нивното учество во непријателствата ефикасно ќе допринесе за примена на принципот дека во сите дејствија кои се однесуваат на децата, најдобрите интереси на детето ќе бидат од примарно значење.

Забележувајќи дека на дваесет и шесттата Меѓународна конференција на Црвениот крст и Црвената полумесечина во декември 1995 година меѓу другото препорачано страните во конфликтот да ја преземат секоја можна мерка со која би се осигурало дека децата под 18 годишна возраст нема да учествуваат во непријателства.

Поздравувајќи ја едногласната одлука во јуни 1999 година на Конвенцијата на Меѓународната организација на труд број 182 за забрана и итна акција за елиминирање на сите форми на најлошите видови на детски труд, која меѓу другото забранува насилна или присилно регрутирање на децата за употреба во вооружен конфликт.

Осудувајќи ги со најсериозна загриженост регрутирањето, обуката и употребата во и надвор од државните граници на децата во непријателствата од страна на вооружените групи, надвор од регуларните вооружени сили, и признавајќи ја одговорноста на оние кои регрутираат, обучуваат и користат деца во оваа смисла.

Потсетувајќи ја обврската на секоја страна во вооружениот конфликт да се придржува на одредбите на меѓународното хуманитарно право.

Потенцирајќи дека постојаниот Протокол не оди на штета на целите и принципите кои се содржани во Повелбата на Обединетите нации, вклучително и членот 51 и релевантните норми на хуманитарното право.

Имајќи во предвид дека условите на мир и безбедност засновани на целосно почитување на целите и принципите содржани во Повелбата и почитување на важечките инструментите за заштита на човековите права се неопходни за целосна заштита на децата, особено за време на вооружени конфликти и странска окупација.

Препознавајќи ги посебните потреби на оние деца кои заради нивниот економски и социјален статус или пол се особено подложни на регрутирање или искористување во непријателствата спротивно на постоечкиот Протокол.

Свесни за потребата да се земат предвид економските, социјалните и политичките причинители за вклучување на децата во вооружените конфликти.

Убедени од потребата за зајакнување на меѓународната соработка во спроведувањето на овој Протокол, како и физичката, и психосоцијалната рехабилитација и социјалната реинтеграција на децата кои се жртви на вооружен судир.

Поттикнувајќи го учеството на заедницата и особено, децата и децата жртви во ширењето на информациите и едукативните програми кои ќе се погрижат за спроведувањето на Протоколот.

Се согласија за следново:

Член 1

Земјите членки ќе ги преземат сите можни мерки со кои ќе се обезбеди дека припадниците на нивните вооружени сили кои не наполниле осумнаесет години не земаат директно учество во непријателските дејства.

Член 2

Земјите членки ќе се осигураат дека лицата кои не наполниле 18 години не се подлежат на задолжителна воена служба во нивните вооружени сили.

Член 3

1. Земјите членки ќе ја подигнат минималната старосна граница за доброволно регрутирање на лица во нивните национални вооружени сили до утврдената во членот 38 став 3 на Конвенцијата за правата на детето, имајќи ги предвид принципите содржини на овој член и признавајќи дека според Конвенцијата лицата под 18 годишната возраст имаат право на специјална заштита.
2. Секоја земја членка ќе депонира образувачка декларација при ратификација или пристапувањето кон овој Протокол која ја поставува минималната старасно граница на која таа дозволува доброволна регрутација во нејзините национални вооружени сили и опис на заштитните мерки кои ги усвоила за да обезбеди дека ваквата регрутација не е присилна и принудна.

3. Земјите членки кои дозволуваат доброволна регрутација во нивните национални вооружени сили под 18 годишна возраст ќе ги одржуваат заштитните мерки за да осигураат како минимум дека:
- а) таквата регрутација е навистина доброволна
  - б) таквата регрутација е спроводена по изречна согласност на родителите на лицето или неговите старатели
  - в) таквите лица се целосно информирани за обврските кои произлегуваат од таквата воена служба
  - г) таквите лица доставаат соодветен доказ за возраста пред приемот во националната воена служба.
4. Секоја земја може да ја зајакне својата декларација во било кое време со известување до Генералниот секретар на Обединетите нации во таа смисла, кој потоа ќе ги информира сите семји членки. Таквото известување ќе стапи на сила на денот кој е примена од Генералниот секретар.
5. Барањето да се подигне возраста во ставот на 1 на овој член не се однесува на училиштта кои се управувани или се под контрола на вооружените сили на земјите членки, а во врска со членовите 28 и 29 од Конвенцијата на правата на детето.

Член 4

1. Вооружените групи кои не се вооружени сили на државата ниту под еден услов нема да регрутираат во непријателствата лица под 18 годишна возраст.
2. Земјите членки ќе ги преземаат сите изводливи мерки за да го спречат таквото регрутирање и употреба, вклучително и усвојувањето на правни мерки кои се неопходни за забрана и санкционирање на таквите постапки.
3. Примената на овој член нема да има влијание врз правниот статус на било која страна во вооружениот конфликт.

Член 5

Ништо во овој Протокол нема да се смета дека преовладува во поглед на законските одредби на државата членка или на меѓународните инструменти и меѓународното хуманитарно право кое се посоодветни во остварувањето на правата на детето.

Член 6

1. Во рамките на својата надлежност, секоја земја членка ќе ги преземе сите неопходни правни,

управни и други мерки за да обезбеди ефикасно спроведување и примена на одредбите на овој протокол.

2. Земјите членки се обврзуваат дека одредбите од овој Протокол ќе бидат широко познати и промовирани на соодветен начин кај возрасните и децата.
3. Земјите членки ќе ги преземаат сите можни мерки за да обезбедат дека лицата под нивната надлежност кои се регрутирани или користени во непријателствата, спротивно на одредбите на постојниот Протокол, ќе бидат демобилизирани или на друг начин ослободени од службата. Земјите членки, кога тоа е неопходно, ќе обезбедат соодветна помош за таквите лица за нивното физичко и психичко опоравување и социјална реинтеграција.

Член 7

1. Земјите членки ќе соработуваат во примената на овој Протокол, вклучувајќи и превенција на било која активност која е спротивна на него и во рехабилитацијата и социјалната реинтеграција на лицата кои се жртви на делата спротивни на Протоколот, вклучително преку техничка соработка и финансиска помош. Ваквата помош

и соработка ќе се одвива во консултации со засегнатите земји членки и релевантните меѓународни организации.

2. Земјите членки кои се во можност да го сторат тоа, ќе ја обезбедат таквата помош преку постојните мултилатерални, билатерални или други програми, или меѓу другото, преку волонтерски фонд кој бил основан согласно правилата на Генералното собрание.

Член 8

1. Секоја земја во рок од две години по стапувањето во сила на овој Протокол за таа земја членка ќе поднесе извештај до Комитетот за правата на децата во кој ќе се даде сеопфатна информација за мерките кои ги презела за имплементација на одредбите на протоколот.
2. По изнесувањето на сеопфатниот извештај од секоја земја членка, во извештаите кои ги поднесува до Комитетот за правата на децата, согласно членот 44 од Конвенцијата, ќе ја додаде секоја понатамошна информација во однос на имплементацијата на постојниот Протокол. Другите земји членки кон Протоколот ќе поднесуваат извештаи секои пет години.

3. Комитетот за правата на децата може да бара од земјите членки понатамошни информации за имплементацијата на овој Протокол.

Член 9

1. Овој Протокол е отворен за потпис од секоја земја која е членка на Конвенцијата или ја потпишала истата.
2. Овој Протокол подлежи на ратификација и е отворен на пристапување од било која земја која е членка на Конвенцијата или ја потпишала истата. Инструментите за ратификација или пристапување ќе бидат депонирани кај Генералниот секретар на ОН.
3. Генералниот секретар, во неговото својство како депозитаре на Конвенцијата и на Протоколот ќе ги информира земјите членки на Конвенцијата и сите земји кои ја потпишале истата за секоја декларација дадена согласно членот 3.

Член 10

1. Овој Протокол ќе стапи на сила три месеци по депонирањето на десеттиот инструмент за ратификација или пристапување.

2. За секоја земја која овој Протокол ќе го ратификува или ќе пристапи кон него по неговото стапување во сила, Протоколот ќе стапи на сила еден месец по депонирањето на нејзиниот инструмент на ратификација.

Член 11

1. Секоја земја може да го откаже овој Протокол во секое време со писмена нотификација до Генералниот секретар на ОН, кој потоа ќе ги информира другите земји членки и потписнички на Конвенцијата. Откажувањето ќе стапи на сила една година по приемот на известувањето на Генералниот секретар.
2. Откажувањето нема да ја ослободи земјата членка од обврските од овој Протокол во поглед на било кое дело кое настапило пред датумот на кој откажувањето стапило на сила. Ниту пак откажувањето оди на штета на било кој начин да се продолжи разгледувањето на било каква работа која веќе ја разгледува Комитетот за правата на децата пред датумот на кој стапило на сила откажувањето.

Член 12

1. Секоја земја членка може да предложи амандман и да го достави истиот кај Генералниот секретар на ОН. Генералниот секретар во тој случај ќе го препрати доставениот амандман до земјите членки со барање да известат за својот став дали да се одржи Конференција на земјите членки за разгледување и гласање по предлозите. Во случај ако во рок од четири месеци од денот на таквата комуникација, најмалку и една третина од земјите членки се во корист на таквата конференција, Генералниот секретар ќе свика конференција под покровителство на Обединетите Нации. Секој амандман усвоен од мнозинството на земјите членки кои се присутни и гласаат на конференцијата ќе биде поднесен до Генералното собрание на Обединетите нации за одобрение.
2. Секој амандман усвоен согласно ставот 1 на овој член ќе стапи на сила по неговото одобрување од страна на Генералното собрание и прифаќање на две третини на земјите членки.
3. Кога амандманот стапува на сила, тој ќе биде обврзувачки за оние земји кои прифатиле, додека другите земји членки сеуште ќе бидат обврзани со одредбите на овој Протокол и на претходните амандмани кои ги прифатиле.

Член 13

1. Овој Протокол, чии арапски, кинески, англиски, француски, руски и шпански текстови се подеднакво автентични, ќе биде депониран во архивите на Обединетите нации.
2. Генералниот секретар на Обединетите нации ќе достави потврдени копии на сите земји членки на Конвенцијата и сите земји кои ја потпишале Конвенцијата.

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.